

๑.๑๓ โตไม่รู้ล้ม

ชื่อท้องถิ่น	โตไม่รู้ล้ม (คิงไฟนกคุ้ม)
ชื่ออื่นๆ	หนาดผา เคยโป้ หญ้าไถ่นกคุ้ม หญ้าปราบ หญ้าสามสิบสองหาบ หญ้าไฟนกคุ้ม (ภาคเหนือ) ตะชีโกวะ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ชีไฟนกคุ้ม (เลย) คิงไฟนกคุ้ม (ชัยภูมิ) หนาดมีแคลน (สุราษฎร์ธานี)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Elephantopus scaber</i> L.
ชื่อพ้อง	-
ชื่อวงศ์	ASTERACEAE
ชื่อสามัญ	Elephant's foot / Ironweed

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๑๓ จำนวนที่พบ ๒ ต้น

สถานภาพ (IUCN) พบทั่วไป (Least Concern: LC)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ลำต้นตั้งตรงสั้นอยู่ในระดับพื้นผิวดิน ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียนกันแน่นที่โคนต้น รูปขอบขนาน กว้าง ๒-๖ เซนติเมตรยาว ๑๐-๒๕ เซนติเมตร ปลายใบและโคนใบมน แผ่นใบมีขนสาบมือ ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย ก้านใบสีขาวหนา ดอก ออกเป็นช่อแบบแขนงที่ปลายยอด มีใบประดับ ๒ ใบ ดอกสีม่วง กลีบดอกเรียวยาว ปลายกลีบดอกแหลม โคนเชื่อมติดกัน ก้านช่อดอกเหนียวเมื่อโดนเหยียบก้านช่อดอกจะตั้งขึ้นมาใหม่เหมือนเดิม เกสรเพศผู้เป็นเส้นตรงมีอับเรณูสีม่วง ผล รูปทรงกลม มีสัน ๑๐ สัน ผิวมีขนนุ่มปกคลุม การกระจายพันธุ์พบขึ้นตามป่าโปร่งที่ดินค่อนข้างเป็นทรายทั่วไปในป่าเต็งรัง ป่าดิบ และป่าสนเขาทุกภาคของประเทศไทย และประเทศเขตร้อนทั่วโลก ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด ออกดอกช่วงเดือนสิงหาคม-มกราคม

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

- อาหาร -
- สรรพคุณ

หมอยาพื้นบ้าน ใช้ทั้งต้นสด มีรสขื่น แก้ปัสสาวะ และบำรุงความกำหนัด มีรสกร่อย จืด ขึ้นเล็กน้อยรับประทานทำให้เกิดกษัยแต่มีกำลัง ทั้งต้นต้มรับประทานต่างน้ำ แก้ไข้จับสั่นหรือไข้มาเลเรียดี ใช้ต้มรับประทาน แก้ไอ สำหรับสตรีที่คลอดบุตรใหม่ๆ บางตำรากล่าวว่า แก้กษัย บำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ แก้ไข้ ขับไส้เดือน แก้กามโรค แก้อักเสบ ห้ามเลือดกำเดา แก่ติชาน นิ่ว บิด เหน็บชา ท้องมาน ฝีฝีกบว

ข้อห้าม: ห้ามใช้ในผู้หญิงท้อง และผู้ที่อาการกลั้วหนาว แขนขาเย็น ไม่กระหายน้ำ ชอบดื่มของร้อนปวดท้อง ท้องร่วง ปัสสาวะและปริมาณมาก มีชั้นฝ้าบนลิ้นขาวและหนา

- การใช้ประโยชน์อื่นๆ -

ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ โดไม่รู้ลืม

ลักษณะวิสัย

ใบ

ช่อดอก

ดอก

ผล

แหล่งอ้างอิง :

๑. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (ม.ป.ป.). “กลุ่มยาแก้อ่อนเพลีย บำรุงกำลัง บำรุงธาตุ, โดไม่รู้ลืม”.
https://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_๑๐_๔.htm

๒.ฐานข้อมูลสมุนไพรไทยเขตอีสานใต้ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (๒๕๖๙). “โดไม่รู้ลืม”. <https://phar.ubu.ac.th/herb-DetailPhargarden/๑๔๓>